

Šiandien ir rytoj

KLAIPĖDOS prijungimas prie Lietuvos, įvykdytas 1923 metais, rodo ką gali padaryti didelis patriotizmas ir pasišventimas.

Lenkai, kaip žinoma, buvo sugalvoję suktą planą. Anot jų atstovo Dmowski išsireiškimo Taikos konferencijoje Paryžiuje, turėdami savo rankose ne tik Vilnių bet ir Klaipėdą, jie buvo tikri, kad Lietuva, kaip prinokęs obuolys nukris į jų sterblę.

Laimei tuometinėje mūsų vyriausybėje būta pora ryžtingų asmenų, kaip ministras pirmininkas Galvanauskas ir krašto apsaugos ministras Šliūps. Juodu supra to reikalą sukelti sukilimą, pastatant prieš įvykusi faktą ambasadorių konferenciją, kuri Klaipėdą turėjo paskelbti "Freistaate" 1923 m. sausio 31 d.

Prezidentas Stulginskis ilgai svyravo duodamas savo sutikimą dėl sukilimo, bijodamas ant Lietuvos užtraukti santarvininkų keršto. Tačiau Galvanauskas, pasitaręs su Šliūpu, nutarė žūti būt ruošti sukilimą.

Iš pradžių sukilimą vykdė buvęs pavestapik. Variakojui, bet šis pareikalavo 15,000 karių su artilerija ir šarvuočiais. Aišku, tai nebūtų buvęs sukilimas, bet atviras karas. Bet kai buvo patarta iš Budrio-Polovinsko, kuris dar 1922 m. rudenį buvo nusiųstas Klaipėdon susipažinti su padėtimi, kad Klaipėdoj tėra tik nepilnas bataljonas prancūzų karių, Šaulių Sąjungos vadai majoras Klimaitis apsiėmė sukilimą vykdyti su 700 šaulių ir viena kuopa civiliai aprenktų karių.

Tačiau prezidentas Stulginskis vis dar priešinosi sukilimui. Ir tik apsilankius pas jį Šaulių Sąjungos vadui maj. Klimaičiui ir Šaulių S-gos pirm. prof. Krėvel-Mickevičiui, pasisekė įtikinti ir išgauti sutikimą.

Iš pradžių sukilimo data buvo numatyta 1923 m. sausio iš 1 ir 2 d. naktį, paskui atidėta sausio 10 d.

Mūsų šauliai su 150 klaipėdiečių lietuvių sausio iš 10 ir 11 nakčiai užėmė Šilutę ir Bajorus. Šilutėj tuoj pasiskelbė sukilėlių direktorija su Simonaičiu priešaky, o Bajoruose sukilėlių vyr. štabas, kurio viršininku buvo maj. Klimaitis, o operacijų vykdytojais maj. Kalmantavičius, veikęs slaptyvare Bajoras ir kapt. Noreika. Budrio-Polovinsko sukilime nuopelnas didelis tuo, kad jis sutiko būti paskelbtas vyriausiuoju sukilimo vadu ir prisikimti ant savęs formaliai

VIDAUS POLITIKA

NIXONAS Į KAIRĘ NUO SAVĖS?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Stewart Alsop sausio 11 d. Newsweek pabėrė keletą provokuojančių minčių. Prileiskime -- siūlo jis -- kad 1968 metais būtų buvęs prezidentu išrinktas ne Nixonas, bet koks nors Kennedy tipo liberalas. Jis turėtų būti:

1. Atsaukęs kariuomenę iš Vietnamo tokia sparta, kad galutinas pasitraukimas sutaptų su sekančiais rinkimais 1972 m.

2. Paskelbęs naują "doktriną", kuria siekiama sumažinti JAV išpareigojimus visame pasaulyje, išskyrus Artimuosius Rytus, kur prezidentas ryškiau atsistotų Izraelio pusėje negu iki šiol. Prezidentas liberalas be to sumažintų išlaidas kariuomenės reikalams daugiau negu bet kada nuo 1946 metų.

3. Ekonominėje politikoje jis siektų paskatinti sulėtėjusį ūkinį gyvenimą, nevengdamas deficito valstybės biudžete.

4. Pasiūlytų didžiausias permainas socialinėje srityje, garantuodamas pastovias pajamas kiekvienai šeimai ir pasiūlytų dalintis federalinėmis mokesčių pajamomis su atskiromis valstijomis.

Dėl viso to prezidentas liberalas būtų dešiniųjų kaltinamas Vietnamo išdavimu, fiskaliniu neatsakingumu, pakirtimu Amerikos karinės galios ir stumimu į socializmą. Iš tikro tačiau tas įsivaizduotas prezidentas vykdytų tik dabartinę Nixono programą su tuo

atsakomybę jei nepasiektų.

Sausio 12 d. visas Klaipėdos kraštas jau buvo sukilėlių rankose, o sausio 13 Klaipėda buvo apsupta. Staiga sausio 13 ir 14 nakčiai sukilėlių štabe Bajoruose buvo gauta slapta telegrama iš prezidento Stulginskio, kurioj jis griežtai reikalavo sustabdyti Klaipėdos puolimą ir visus "sukilėlius" tuojau sugražinti į Lietuvą. Telegra-

(Nukelta į 2 psl.)

rezultatu, kad liberalai jį smarkiai kritikuoja, o konservatoriai tyli.

Tą paradoksą lengvai esą galima paaiškinti. Demokratai liberalai nenori viešai pripažinti, kad Nixonas, pirmas profesionalas politikas ir "tikras" respublikonas, išrinktas per paskutiniu 40 metų, eina į siūlomą keliu, o pats prezidentas nenori tą faktą pabrėžti, nes buvo išrinktas konservatorių balsais.

Asmeniškai Nixonas gal būtų linkęs vesti kitą politiką, tačiau, anot Alsopo, kiekvienas prezidentas yra susidėjęsios padėties nelaisvis. Kiekvienas prezidentas, pavyzdžiui, būtų iškęs atitraukimą iš Vietnamo, nes to reikalavo krašto daugumos nuotikos.

Prezidento dilema esanti ta, kad susidėjęsi būklė ir nuotikos jį nustūmė į kairę nuo jo paties, tačiau jo natūralūs šalininkai ir jo kultos stumiančios jį į dešinę.

Kitas žinomas kolumnistas New York Times James Reston, pasitikdamas trečius Nixono valdymo metus, samprotavo, kad daugumas šio krašto gyventojų neturi pagrindo skųstis savo asmeniškų likimu ar gyvenimo lygiu, tačiau visai skundžiasi "mūsų gyvenimo moraliniu lygiu". Paaiškėja, kad galia, pinigai ir įtaka negali viską sutvarkyti ir yra dalykų, kurie nesiduoda toms priemonėms kontroliuojami. Dėl to iš prezidento reikalaujama kaž kokios moralinės vadovybės, kurios iki šiol jis nesugebėjo parodyti. Politinę atmosferą -- teigia Restonas -- nuodija ne tai, kad problemos yra neišsprendžiamos, nors taip galėtų būti, bet kad tas problemas sunku įžiūrėti per politinę taktiką ir triukus.

Atrodo, kad taip per didelis reikalavimas politikui, ypač profesionalui, kuris turi laviruoti tarp realių galimybių, ne tik įsivaizduotų dalykų. Iš kitos pusės, žmonių sugebėjimas vieną ir patį dalyką stebėti iš įvairių pusių įneša nemažai painiavos. Imkim, pavyzdžiui, ūkinę būklę. Vienintelė sėkminga kova su infliacija yra pinigų apyvartoje sumažinimas. Politiškai ta priemonė yra skaudi, nes iššaukia recesiją ir bedarbę. Nixono administracija iki šiol ėjo tuo keliu. Pasak prof. Milton Friedman, paskutinė infliacija buvusi sunkiausia JAV istorijoje, išskyrus karo metus, tačiau kovos su ja priemonės jau davusios rezultatų, o iššaukta recesija, visai matuojant, yra viena iš lengviausių. Sutinkant su prof. Friedmanu reikėtų laukti, kad prezidentas nekeistų savo ūkinės politikos iki infliacija būtų tikrai apvaldyta, nedidėtų daugiau kaip 3 ar 4% per metus. Bet toks lukuriavimas prezidentui tikrai atneštų pralaimėjimą 1972 metais. Už tai jis turi dabar griebtis ūkinį gyvenimą paskatinančių priemonių, nors jos niekais paverstų lig šiolinės kovos su infliacija vaisius. Prezidentas tai ir padarė įsakydamas naujam biudžetui nevengti deficito. Anot kolumnisto Joseph Kraft prezidentas tuo kuriam laikui išmušė kortą iš demokratų rankų.

Kartu ryškėja naujo Nixono plano 1972 metais metmenys. Prezidento programa bus tokia "liberali", kad demokratams dar daugiau eidami į kairę, tik pastūmės dalį savo ligšiolinių šalininkų pietuose ir šiaurėje balsuoti už George Wallace, o "nuosakių" rinkikų dauguma pasisakytų už Nixoną. Tai viskas veda prie minties, kad gal geriau būtų, jei prezidentas būtų renkamas tik vienam, sakysim, šešių metų terminui. Tada jis galėtų rūpintis krašto, o ne savo perrinkimo reikalais.

Dr. J.K. Valiūnas, VLIKo pirmininkas, atidaręs konferenciją.

VEIKSNIŲ IR ORGANIZACIJŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Emilija Čekienė

Sausio 9, 10 dienomis New Yorker viešbutyje, New Yorke buvo suvažiavę Vliko, ALT, LB-nės vadovybių nariai ir kitų organizacijų bei jaunimo atstovai. Viso virš 60 žmonių.

Suvažiavimą atidarė Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas pažymėdamas, kad pasaulis sujuda tik tada, kai pamato kraują ir kančią. Šį kartą tokia auka yra Simas Kudirka, kurio likimu toliau rūpintis čia suvažiavo dirbusieji, dirbą ir būsimieji lietuvių išeivijos darbuotojai.

Ir tikrai, peržvelgus gausią auditoriją, buvo matyti pagyvenę ir pavargę beveik iš visos Amerikos suvažiavę veidai, buvo matyti vidutinio amžiaus barzdočių, primenančių anų laikų Lietuvos atgimimo patriarcho: dr. Basanavičių, dr. Šliūpą, dr. Kudirką ir visai dar jaunų veidų.

Suvažiavimui pirmininkavo visų trijų organizacijų pirmininkai: Vliko -- dr. J. Valiūnas, ALT -- dr. K. Bobelis ir LB-nės -- V. Volertas, sekretoriais buvo Drunga ir Goštautas.

Išklausyti pranešimai iš įvairių JAV vietų, kur ir kokie žygiai buvo atlikti Simo Kudirkos tragedijos metu iki šiol. Bostonas, kaip arčiausiai įvykio vietos esanti lietuvių kolonija, Č. Mickūno pranešimu, veikė greit ir visi vieningai. Išplatino 50 tūkstančių informacinių atsisaukimų, 9000 parašų peticiją prašant kongresinės investigacijos. Pirmos savaitės bėgyje buvo kasdien demonstruojama,

dr. R. Kontrimas ir R. Makaitis turėjo įvairius pasikalbėjimus su JAV spauda ir televizija. Visą laiką buvo palaikomi kontaktai su Vliku ir ALT, surinkta visa Bostone ir apylinkėse tilpusi informacija JAV spaudoje. Visi darbuotojai sugebėjo išjungti savąją są-

A. Matjoška priminė, kad B. ir R. Veitų, J. Kačiaus ir Viščinio įsitaigos buvo tuo laiku užverstos įvairių raštų, plakatų ruošimu.

ALT pirm. dr. K. Bobelis padarė išsamų pranešimą apie ALT centro tuo reikalu padarytus žygius bei pastangas, kurių tikrai atliktą daug, iš šalies teko girdėti, kad jis net savo kabinetą buvo uždaręs dviem savaitėm ir atsidėjęs dirbo Simo Kudirkos gelbėjimo reikalui. ALT pats siuntė telegramas ir skyrius kontaktuodamas ragino veikti, gavo audienciją į Washingtoną prieš tai nusiuntęs memorandumą iš 6 punktų, ko reikalauja. Suruošta Chicagoje eilė demonstracijų, iš kurių vienoje dalyvavo itin daug žmonių, net virš 10.000 nes prisidėjo ir eilė kitų tautybių.

R. Kezys pranešė apie New Yorko lietuvių žygius, kuriems jis VLIKo pritarimu vadovavo. Latvijos Briežės kalbą išsiuntinėjo beveik visiems laikraščiams ir daugelis jų plačiai panaudojo.

A. Gečys pranešė apie Philadelphiaus veiklą, A. Kalvaitis Studentų S-gos pirm., apie studentų demonstraciją Clevelande jų suvažiavimo metu, iš kurio grįžė daugelis studentų emė organizuoti de-

(Nukelta į 2 psl.)

-- Aišku jis yra oro piratas... Ar jis ne žydas?

VEIKSNIŲ SUVAŽIAVIMAS ...

(Atkelta iš 1 psl.)
monstracijas savo vietovėse, o dabar jie planuoja įsijungimą į platesnę JAV veiklą ieškant sau simpatijų. Be to, kalbėjo A. Pautienius iš Clevelando, dr. P. Vileišis iš Waterburio, BATUNo vykdomasis pirm. K. Miklas, B. Veitas ir kiti.

Dr. R. Kontrimas pasiūlė Simo atvejų svarstyti apie 20 punktų, juos išdiskutuoti, papildyti ar atmesti ir remiantis priimtaisiais veikti.

V. Bražėnas siūlė nebekaltinti JAV, t.y. savęs, nes mes esame beveik visi JAV piliečiai, bet atsiskirti į tiesioginį įvykio kaltininką -- Sovietų Rusiją. Skirtingų pasiūlymų iškėlė jaunosios kartos aktyvi atstovė Elona Vaišnienė, M. Drunga ir kiti. Diskusijos vyko iki vėlaus vakaro, buvo įvairių nuomonių ir pasiūlymų bei reikalavimų, kol pagaliau prieita vieningo susitarimo ir pavesta bostoniečiams, kaip aktyviausiai įsitraukusiems į tą veiklą, sudaryti specialų centrinių komitetą, kuris veiks kontakte su Vliku ir ALT ir telks jėgas bei ryšininkus kituose miestuose. Artimiausiu laiku bus paskelbtas komiteto sąstatas ir veiklos planai.

MOTINOS IR VAIKAI

Kai vyrai per dieną posėdžiavo, diskutavo, kaip toliau tęsti Simo Kudirkos atvejų veiklą, tai daugelio iš jų žmonos ir

vaikai tuo pat laiku žiauriai šaltame ore demonstravo arti Sovietų ambasados apie 30 jaunų motinų ir apie 60 vaikų, kurie nešiojo šūkius su Simo didele nuotrauka cho ru šaukdami "We want Simas", "We want freedom".

Televizija atkreipė dėmesį ir vakare perdavė per tris kanalus: 2, 5 ir 11 pasikalbėjimą su D. Keziene, A. Klevečkiene ir R. Žymantaite. D. Keziene reporterio paklausta, kodėl motinos tokius mažus vaikus traukia į politiką, paaiškino, kad jos nori vaikams parodyti, jog ne visi žmonės pasaulyje yra laisvi, kad vaikai iš mažens įprastų vertinti šio krašto laisvę. Norim par-

dyti jiems gyvu pavyzdžiu, kad jų tėvų kilmės kraštas, o taip pat ir daugelis kitų yra Sovietų Rusijos pavergti ir žmonės žiauriai kankinami, ką dabar visam pasauliui parodė Simo Kudirkos, siekusio laisvės tragedija ir, sakė Daima, mes norim žinoti, kur jis dabar yra, kas su juo atsitiko ir t.t.

Motinos, lydimos policijos pareigūnų, nunešė prie ambasados durų savo siekių išdėstymą ir reikalavimus. Taip pat jos išsiuntinėjo pranešimus New Yorko spaudai.

Tų demonstracijų ruošimui vadovavo D. Keziene sudariusi komitetą iš šių motinų: I. Alksninienė, R. Alinskienė, A. Klevečkienė, Ž. Jurienė, R. Česnavičienė, G. Mažeikienė ir R. Ridikienė.

KALĖDŲ SENIS PAS FLORIDOS LIETUVIUS

St. Peterburgo Lietuvių Klubas šauniai atšventė Kalėdų šventes ir sutiko Naujus 1971 Metus.

Kaip kiekvienais metais Kalėdų diena lietuvių klubas paruošė iškilmingus pietus su įvairia programa. Pietus buvo paruošti tikrai geri ir skanūs. Klubo choras, vadovaujamas muziko P. Lingio, išpildė programą, padainuodami vieną kalėdinę giesmę ir ketvertą gražių dainų. Be to, iš Clevelando atvykęs svečiai, ponios Štaupienės dukterė su šeima irgi prisijungė į programos išpildymą. Mrs. Walsch jaunimas — vaikučiai, kurie labai gražiai kalba lietuviškai, dukterė ir sūnus padainavo duetą — pora dainelių, patys sau akompanuojant kanklėmis. Jaunus dainininkus, publika šiltai sutiko ilgiais plojimais.

Nors choro dalyviai jau yra vyresnio amžiaus, bet vadovaujami prityrusio chorvedžio, visą programą išpildė labai gerai. Šiais metais į Kalėdų dienos pietus, atsilankę ypatingai daug svečių iš įvairių Amerikos miestų: Chicago, Clevelando, Detroito, Philadelphijos, o be to, keli iš Pietų Amerikos. Visi svečiai buvo iššaukti pavardėmis ir supažindinti su St. Peterburgo klubo lietuviais. Salė buvo pilnutėliai pripildyta. Viso klubo narių ir svečių buvo atsilankę 240 asmenų.

Pietų valgius, kaip ir kiekvieną kartą, paruošė ir į stalus padavinėjo, klubo narės lietuvės, vadovaujamos prityrusios šeiminių kės p. Jomantienės. Pietų metu buvo pranešta, kad klubo valdyba ruošia iškilmingą Naujų 1971 Metų sutikimą, bendrai su latviais, kurių skaičius St. Peterburge nėra didelis ir savo klubo patalpų neturi. Kadangi klubo nariai daugumoje pensininkai, tai Naujų Metų vaišės — valgių buvo leista kiekvienai šeimai pasiruošti ir atsinešti pagal savo skonį, taipgi ir stipresnius gėrimus visi atsinešė savo. Dėka lietuvių moterų mokėjimo skaniai paruošti valgius, visi stalai buvo perpildyti įvairiais užkandžiais ir skanėstais. Nuotaika visur buvo šeimyniška ir labai jauki.

Klubo valdyba už mažą atlyginimą parūpino: šampaną, kavą ir pyragaičius. Naujų Metų sutikimo programą pravedė klubo valdybos vicepirm. Vytautas Ugenskas. Į Naujų Metų su-

tikimą atsilankė lietuvių 160 ir latvių virš 150. Latvių ponios atsidėkodamos lietuviams už draugiškumą įteikė didelį turtą, kuris buvo išdalintas visiems svečiams.

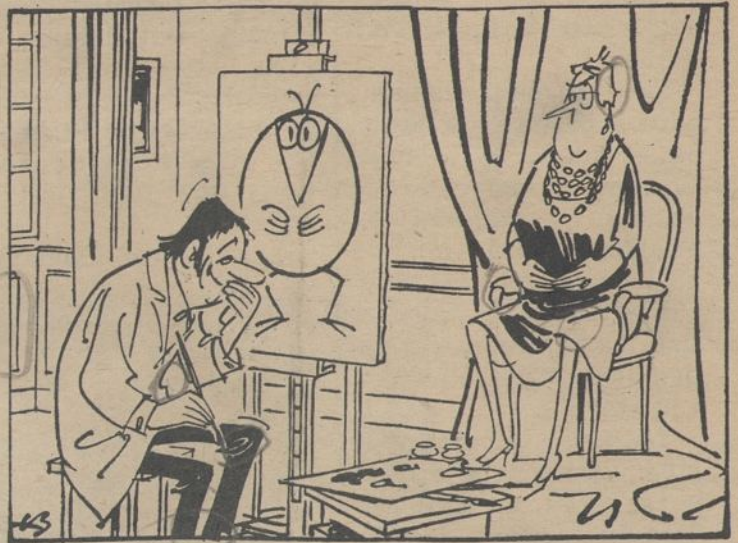
Su malonumu tenka paminėti, kad St. Peterburge lietuviai su latviais labai gražiai sugyvena. Naujų

Metų dieną vėl buvo pietus. Vėl prisirinko pilnutėlė salė narių ir svečių, virš 200 asmenų. Vėl atsirado naujų svečių iš tolimesnių miestų. Svečiai, nors ir trumpai pabuvoje St. Peterburgo lietuvių klube, pamato gražią klubo veiklą ir tuoj pat įsijungia į jos narių eiles paaugodami net stambesnes sumas. Svečiai iš Chicago p.p. Blumfeldai paaugojo \$100.00 įsijungdami į narių eiles, nors patys dar gyvena Chicagoje. Pietum užsibaigus vyko pasilinksminimas — šokiai. Čia šoka visi — seni, jauni, dideli ir maži. Visada klube nuotaika linksma ir pakili.

Kad St. Peterburgo lietuvių klubas taip sėkmingai gyvuoja, tai dėka klubo valdybos, kurios pirmininku yra labai energingas, sumanus ir didelio takto Albinas Karnius. Tikrai klubas gali didžiuotis turėdamas tokių puikų pirmininką. Jis visur ir visada visus supranta ir už atliktus klubui darbus visada padėkoja. Nors dar jauno amžiaus ir labai užimtas savo tiesioginėmis pareigomis, bet kiekvieną sekmadienį atsilanko į pietus ir visus atsilankiusius šiltu žodžiu pasveikina.

Na, o klubo vicepirm. Vytautas Ugenskas irgi labai darbštus ir uolus klubo valdybos narys-veikėjas. Jį visada rasi klube. Jis priima visus svečius ir supažindina su klubo nariais ir klubo veikla.

Prieš pat Kalėdas įvyko St. Peterburgo lietuvių

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS. Dailininkas, kopijuodamas piešinį, tyčia padarė septynias klaidas. Ar jūs esate pastabus? Bandykite tuos septynis skirtumus atrasti.

klubo narių visuotinis susirinkimas, kuris vėl išrinko sekantiems metams klubo pirmininku p. A. Karnių ir visus tuos pačius valdybos

narius. Taipgi perrinko beveik visus tuos pačius asmenis į Klubą Tarybos direktorius.

E. V.

ŠIANDIEN IR RYTOJ...

(Atkelta iš 1 psl.)

mą priėmė pats maj. Klimaitis, bet susipažinęs su jos turiniu, niekam neparodęs sunaikino. Ir vietoj sustabdęs puolimą ir grąžinęs "su kilėlius" Lietuvon, suintensyvino Klaipėdos puolimą ir sausio 15 d. Klaipėda buvo užimta.

Sukilimą galėjo kiton pusėn pakreipti ir kita apystova, viską paverčiant niekais, tai kariuomenės vado gen. Stanaičio majorui Klimaičiui iduotas operacijų planas, kurį jis turėjo atplėsti nuvykęs į Bajorus. Bet maj. Klimaitis pakely Šiauliuose iš žingeidumo operacijos planą atplėšė ir susipažino su turiniu. Jame buvo įsakyta pirmoj eilėj užimti Tilžę, atkertant Klaipėdos kraštą nuo Vokietijos.

Kas būtų atsitikę, jei maj. Klimaitis būtų paklausęs kariuomenės vado ir vietoj puolęs Klaipėdą, savo jėgas būtų nukreipęs į Tilžę. Vokiečiai, nors ir nugalėti, būtų atmušę lietuvius ir ko gero užėmę Klaipėdą, nes jie turėjo prie Tilžės sukoncentravę 20,000 karių.

Laimė, kad priešas nežinojo mūsų tikrų jėgų ir nedrįso pulti iš užpakalio. Kas būtų atsitikę jei sukilėlių vadovybė būtų paklausiusi prezidento Stulginskio įsakymo? Istorią gal būtų pasisukusi kita kryptimi.

Mūsų pasiimtiną namo paką tikriems alaus mėgėjams.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

PRISIMENANT KLAIPĖDOS ATVADAVIMĄ

Lietuviškos žemės mažas kampelis, dalelė Mažosios Lietuvos su Klaipėdos uostu ir apylinkėmis, 1919 m. Versalio sutartimi buvo išimtas iš vokiškos vergijos, bet ne atiduotas teisėtam savininkui -- Lietuvai, o Santarvės valstybėms. Lenkija, remiamą prancūzų, visai stengėsi, kad Klaipėda neatitektų Lietuvai. Buvo sudarytas planas paversti Klaipėdos kraštą laisva valstybe, Lenkijos globojama. Tuo būdu Lenkija būtų galėjusi Lietuvą ir Rytų Prūsiją, supdama iš visų pusių, įtraukti savo vergijon.

Lietuva, patyrusi daug nuoskaudų ir neteisėbės iš Lenkijos ir jos sąjungininkų matydama, kad geruoju Klaipėdos neatgaus, pasiryžo veikti. Lieuvos Šaulių Sąjunga jau turėjo Klaipėdoje savo slaptą skyrių, vadovaujamą Jurgio Burvelaičio, o Vilius Šaulinskas su savo jaunatuviais sudarė slaptą aktyvistų būrį. 1922 m. lapkričio mėn. 16 d. Šaulių sėgos pirmininkas prof. V. Krėvė - Mickevičius sušaukė prezidiumoposėdį ir nutarė ruošti Klaipėdoje sukilimą. Gavus ministerio pirmininko ir užsienio reikalų ministro Ernesto Galvanausko pritarimą, prasidėjo intensyvus pasiruošimas. Šaulių Sąjunga, Krašto Apsaugos ir Užsienių Reikalų Ministerijos siuntė savo atstovus į Klaipėdą. Nesnaudė ir klaipėdiečiai, padėdami Didžiosios Lietuvos ir amerikiečių lietuvių. 1922 m. gruodžio mėn. 19 d. Šilutėje susidarė Vyriausios Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetas, kuris per kelias dienas savo tinklu aptraukė visą Kraštą. Gruodžio 23 dienos ir Sausio 4 dienos Trimite Antanas Smetona atsiliepė stipriai raginančiais straipsniais, pabrėždamas, kad be de facto, kiek rodo patyrimas, nėra ir de jure ir kad visos lietuvių partijos Klaipėdos krašto atžvilgiu yra vieningos.

1923 m. sausio 9 d. Vyriausias Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetas paskelbė manifestą, kad visą vyriausią Klaipėdos Krašto Valdžią paima į savo rankas ir paveda sudaryti Klaipėdos Krašto Direktoriją Erdmonui Simonaičiui. Tuo pradėtas sukilimas, kurio vyr. vadas buvo Jonas Budrys, o jo padėjėju maj. Pra-

Jonas Budrys, buvęs Klaipėdos sukilimo vyriausias vadas.

nas Klimaitis, Šaulių Sąjungos vadas. Sausio 15 d., kada prancūzai iškėlė baltą vėliavą, sukilėlių vadas Jonas Budrys sutarė su jais paliaubas.

Sausio 19 d. Vyriausiojo Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komiteto sušauktas Klaipėdos krašto atstovų seimas paskelbė deklaraciją apie prisijungimą prie Lietuvos Respublikos.

Bet priešininkai nenorėjo lengvai pasiduoti. Į Klaipėdos uostą atplaukė keletas santarvininkų karo laivų. Santarvės Komisija sausio 27 d. 7 val. vakaro iškėlė Vyriausiam Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetui ultimatumą, kad per tris valandas visus kilėliai atiduotų ginklus ir išsiskirstytų. Bet sukilėliai neišsigaudo. Gelbėjimo Komiteto pirmininkas Martynas Jankus tuojau sušaukė sukilėlių karo vadovų, komiteto narius ir patarėjus. Santarvės Komisijai į ultimatumą buvo atsakyta savu ultimatumu: ar paliaubos nutraukiamos ir ar jau turi veikti karo vadovybė? Atsakymo pareikalauta ligi vakaro 11 valandos. Budrio įsakymu sukilėlių kulkosvaidžiai užėmė atatinamas pozicijas, o ginkluoti sukilėliai žygiavo Klaipėdos gatvėmis. Lygiai 11 valandą Santarvės Komisija atsakė, kad paliaubos nenutraukiamos.

Klaipėdos krašto vadavimas yra nepaprastai gražus momentas mūsų nepriklausomybės karų istorijoje.

Po visokių susirašinėjimų, gaudinimų ir pasitarimų Santarvės valstybės 1923 m. vasario 16 d. perleido Klaipėdos krašto suverenitetą Lietuvos Respublikai. Ir vasario 19 d. į Klaipėdą iškilmingai įžygiavo Lietuvos kariuomenė. (jė)

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

Laikas viską keičia

Laikas keičia žmones, įvykius, madas, papročius, žmonių gyvenimo būdą bei stilių. Visi tie pasikeitimai kaip vėdrdyje atsispindi to laikotarpio spaudoje. Nesenai pasikeitė Kanadoje leidžiamo laikraščio "Nepriklausoma Lietuva" redaktoriai. Tuojpat pradėjo keistis ir to laikraščio veidas. Štai gruodžio 16 d. nr. randame tokių idomių lietuvių kalbos "deimanečių", kurių anksčiau nepasitaikydavo matyti, būtent:

"Patarėjų nestokoja nė redakcijos. Konstruktyvių ir demagogiškų. Iš mintingų ir kartais, de-ja, kvailių. Nuosirdžių ir machiaveliškų. Ir dar kartą tegalime patarti visiems tešlagalviams, demagogams ir kitiems "patarėjams" gerai išsąmoninti šitą faktą:

Kai "patarėjas" L. Br. įsismaginęs sūlo pakeisti šito laikraščio pavadinimą į "tarybinę Lietuvą", jis ižeidžia ne tik "Nepriklausomos Lietuvos" leidyklos ir redakcijos atsakingus pareigūnus, ne tik laikraščio bendradarbius, bet ir tūkstančius skaitytojų. Demokratiška, liberali ir nuomonių įvairybei tolerantiška "Nepriklausomos Lietuvos" redakcijos laikysena yra kraštutinis priešingumas visam tam, ką vadinamoji "tarybinė" arba sovietinė sistema atstovauja -- totalizmui, ideologinei, politinei monopolizacijai, žodžio ir minties laisvės paneigimui..."

Sveikintume tą didelę "Nepriklausomos Lietuvos" toleranciją nuomonių skirtumui, de-ja, kaip matome, tolerancija nėra visiems nuomonių reiškiėjams, kuriuos redakcija čia pat vadina tešlagalviais, kvailiais ir kitokiais terminais. Neteko pastebėti, kad JAV spaudos redaktoriai savo skaitytojų nuomonių reiškiėjus taip klotų. Jeigu jų nuomonė redakcijai nepriimtina, tai jų laiškus nespauzdina arba prieš tai pasiūlo nepriimtinas idėjas pačiam išbraukti. Taip daro ir JAV liberaliausias laikraštis The New York Times. Bet, kadangi ir šis ne visų idėjas priima, tai ir to laikraščio liberalumas ribojasi tik pačiam sau.

MŪSŲ TURISTAI SVETUR

Kanados laikraštyje "Nepriklausoma Lietuva" gruodžio 16 d. Al. Gimantas pasako daug tiesos apie išeivijos lietuvių, vizituojančius okupuotą Lietuvą, jų išdidžią laikyseną, iš amerikiečių pasisavintus manierus, darytos lietuvių kalbos vartojimą ir t.t.

Ta proga pravartupaminėti ir Vakary Europą lankančius mūsų šiuos, iš kurių vienas diplomuotas vidurinės kartos mūsų mokslininkas, išėjęs iš operos Puccini La Bohema, nusivylęs pasakojo draugams, kad labai prastas tos operos pastatymas: biaurūs artis-

tų drabužiai, baisi muzika ir negražios dekoracijos.

Na, žinote, kyla klausimas, ką toks u-topofesorius gali kultūrinio duoti savo studentams. Jeigu paklaustų jų, manau kiekvienas jam atsakytų, ką gali matyti veikale vardu "La Bohema". Pats pavadinimas pasako jog tai bus vaizduojamas čigonis-kas, panašus į dabar vadinamą hipišką gyvenimą ir jų dėvimus drabužius bei muziką ir scenos dekoracijas, bet ne kokių karalių rūmus ir puošnius drabužius.

Jei tas lankytojas mūsų turistai antrą kartą lankysis Europoje ir atvers vizitų knygą, kurioje jis paliko savo įrašą, tai ras paaiškinimą, kas yra "La Bohema".

SVEČIAS IŠ EUROPOS

Vienas austrų kilmės lietuvių draugas atvykęs Kalėdų atostogų į New Yorką, gruodžio 23 d. išėjo vakare pasivaikščioti, pasigėrėti kalėdiška nuotaika iliuminuotu miestu ir, norėda-

mas pakvėpuoti grynu oru pasuko šaligatviu arčiau Central parko. Bet neilgai teko jam džiaugtis kalėdine nuotaika, kaip staiga du juo dukai su peiliu rankoj suriko: "Hand it over Buddy". Jis mielai viską atidavė. Plėšikai norėjo pasiimti ir raktus, bet kai jis pasakė, kad raktai yra nuo jo buto iš Europos, tai metė jam atgal, matyt patikėję iš akcento, kad jo butas nepasiekiamas.

Neliko jam nei dešimtuko paskambinti draugui apie nuotykių irėjo "biednas" vidurnaktį ieškodamas iš kur nemokamai paskambinti, o tuo laiku nelengva rasti. Pagaliau pasiekęs draugą nebuvo jis piktas nei nusiminęs dėl nuotykių. -- Gal jie neturėjo pinigų -- sako, -- o prieš Kalėdas, matyt, jiems labai reikėjo.

-- Čia tau ne Europa, -- sako lietuvis draugas, -- gryo oro vidurnaktį neieškok tokiam didmiestyje, o pinigų ne laikyk vienoj kišenėje, dešimtukų pabarstyk visur, kad reikalui esant bent vieną susirastum.

VANDENS FLUORIDAVIMO PROBLEMA

Kai anksčiau labai buvo skatinamas vandens fluoridavimas ir priešai fluoridavimo buvo pravadžiuojami neišmanymu, tai dabar jau metas šesėlis ant to cheminio poveikio. Mūsų spauda visai nedėjo priešiško straipsnių, bet visu smarkumu rekomendavo tą cheminį junginį gerti, kad vaikų dantys būtų sveiki.

Štai, š.m. lapkričio 4 d. The Detroit News bendradarbis Russell Kirk rašo, kad ir Ralph Nader, tarp kitų pasisako prieš priverstiną fluoridavimą. Jau mokslininkai sako, jog fluoridas turi pašalinį efektą žmogaus organizmui ir yra nuodingas.

Pagal tai, doktrinieriai liberalai, kurie išsišiepę rekomendavo geriamo vandens fluoridavimą susiduria su problema. Dabar tiepatys liberalai, pradeda kitaip kalbėti.

Amerikos liberalai remiasi Švedijos mokslininkų įrodinėjimu, kad fluoridavimas geriamo vandens sumažina jaunuolių dantų gedimą. Tačiau patys skandinausiai to chemikalo neverčia į geriamą vandenį.

Birželio mėn. socialinė ir medikų taryba atidėjo kampaniją už fluoridavimą, nes tai neturi mokslinio pagrindo padaryti galutiniam sprendimui.

"Kodėl abejojama?" klausia The Detroit News bendradarbis. Paaiškėjo, jog fluoridavimo autoritetas prof. Ericsson, kuriuo rėmėsi Amerikoje liberalai gydytojai ir sociologai, darė bandymus su dviem pacientais ir gavo nadingų duomenų. Tarp kitko dr. Ericsson domi-

nuoja pasaulio sveikatos organizacijos komitete dėl fluoridavimo.

ŠIS BEI TAS

• Kviečia rektorius Kubilius laisvo pasaulio lietuvių jaunuosius į okupuotą Vilniaus universitetą studijuoti. Gana gudrus sumanymas. Viena, bus tuo būdu patikrintas mūsų sąmoningumo nugaraulis: dar sveikas ar jau minkštėja? T.y. ar daug nesubrendėlių ožiukų patikės lapės lipšnumu ir lįs jai į nasrus? Antra, gal būtų Maskvos įsakyta ištirti, ar daug dar pagerbs Vilnį bei Laisvę -- nusilenks maldauti jų palaiminimo. O trečia, komunistai žino savo apglušinančios (nors ir visai melagingos) propagandos įstaigą ypač jauniems smegenims. Jie moka taip apsiurbti savo maitais, kad tik retas gali atsispirti. Žinoma, vyresnieji, kurie praktiškai pergyveno "bolševikinį rojų" -- jau atspariai užgrūdinti. O jauniems yra imlus viskam, jų amžiuje patrauklų tartum pabėgti nuo tėvų, paprieštarauti vyresnės kartos nuomonėms. Juos žavi visa, kas tolimai ir nepatirta, nežinoma, jiems norisi vis "savo nuomonės susikurti", ką naujesnio surasti. Tad bolševikams kaip tik patogus juos paimti į savo "mokslus". Jaunieji vargu ar pajėgtų atsispirti savo globėjų gudriai suplanuotai taktikai. Taip, kas norite savo šeimoje išsidaiginti bolševikinį apaštalą -- antrą Sniečuką -- siųskite vaikus į Kubiliaus glėbį.

• Antanas Sniečkus, nuo kurio kruvinos rankos pabėgo -- svetur viena tvė vargi ir kaulus palikti jo tikra motina... Kuris Sibiro kankynei ištrėmė savo seserį su šeima... O jį pati -- iš tokios geros ir lietuviškos šeimos kilęs. Jo tėvas dar caro laikais ilgai išbuvo valščiaus viršaičiu, apylinkės ūkininkų gerbiamas. Didelis ūkis ir labai gražioje vietoje -- medžiais kaista sodyba nuolaidžioje upelio atkalnėje, gražus sodas, netoliese plantas, Naumištis čia pat. Už keleto varsnų ir Šešupė. Visa šeima buvo šviesi ir gryna lietuviška. Tai lyg tikra mįslė: kaip iš tokios padorios ir pasiturinčios šeimos išdygo tas vienas išsigimėlis išdavikas? Ir ne bet koks, o atkakliausias savo brolių naikintojas, Lietuvos duobkasys, šimtaprocentinis Maskvos bernas, visą savo amžių paskyręs, saviščioms engti... Iš tikrųjų, koks gi čia stebuklas atsitiko?

• Gera būtų, kad mūsų kuris studentas, psichologijos - pedagogikos mokslus pasirinkęs imtųsi disertacijai šios temos. Atrodo, A. Sniečkaus arveju viską nulėmė tam tikro jaunuliško amžiaus dvasinis imlumas. Jis patikė tuomet, Rusijos revoliucijos laikų, pakilti ant bolševikinio kabluko. Tai tie neramūs bendrimo ir pasauližiųjų susidarymo metai, kada žmoguje visam amžiui išspaudžia politinės - socialinės krypties ideologiniai principai. Sakoma, kiek vienas dvasinei sričiai reikia vis tam tikro amžiaus -- vyresnio ar jaunesnio, pvz. patriotizmui išspausti kitas amžiaus laikotarpis, muzikai ar teologijai vėl kitas.

• Gaila, Amerikoje psichologiniai mokslai gana išblaškyti po "gausių laisvių labirintus". Todėl amerikiečiams taip nesiseka su kitais kraštais, kitom valstybėm. Jie daugeliui dar gera, neša pinigą ir dovanas, o vis vien nekenčiami, supuvusiais kiaušiniiais apmėtom. Pedagogika irgi, į kraštutinumą nuklydusi -- vos vegetuoja. Net viešai jau skundžiamasi, kad vaikai per 8 metus mokykloje ne skaityt neišmoksta. Gi pas mus verpėja prie ratelio išmokydamo taip, kad žmonės paskui knygas ryte rijo, net Sibirian žengti nepabėgo dėl knygų.

• Taigi mūsų jaunimas tepastudijuoja išdaviko pabaiss Sniečkaus arveji, jo psichologiją. Tikrai įdomu, kad išsigimėliai ne būtinai tokiais užgimsta, bet tam tikros aplinkybės pauglio amžiuje, iš šalies indoktrinacija -- gali žmogų visiškai sugadinti. Tada būtų aišku, kokia moralinė vertė yra jaunimui iš Amerikos vykti studijoms į dabartinį Vilniaus universitetą.

PAGALVOK!

• Kai kurios merginos visiškai neturi kojų mini sijonukams, o tik gerus nervus!

• Yra įrodinėjama, kad beprotiškumas žmonių dabar sparčiai žingsniais mažėja. Lieka tik viena klausimas: ar tik ne dėl to, kad apsiereikimai, kurie anksčiau buvo laikomi kvailiais -- šiandien yra tapę visiškai normaliu dalyku.

• Tas, kuris savo žinojimo neperduoda kitiems, yra kaip puiki gėlė dykumoje, kuria niekas negali pasidžiaugti.

• Stiprokas pagasdinimas kartais yra daug efektingesnis už gerą patarimą.

Paruosė V. Š.

J. GRAUDA

Apie infiltracijas

Kada Kapsuko mokslinės vedėjas akademikas Kubilius šūktelėjo apie nemokamą mokslinimą Kapsuko mokslinėje, sukilo visa tremtis. Neišmanėliai pasakė: ne! Bet kas kreipia dėmesį į neišmanėlius. Tai daugiausia sustabarėjęs elementas, kuris nesuvokia, kad tremtis, kaip kiekvienas gyvas padaras auga, kinta, pavaldi evoliucijos dėsnams. Sustabarėję neišmanėliai netgi nesupranta, kad tremtis yra kova. Į kiekvieną machiavelišką priešo postukį reikia atsišaukti dar sukesniu, machiaveliškesniu postukiu.

Savaime aišku, Kubilius šūktelėjo ne dėl gražių mūsų akių. Kubilius turi dialektinį išperėtą planą. Jis, kaip antikinės sirenos, plonu balseliu masina užsukti į jo uostą, prisiplukdyti prie jo krantinės. O jau ten, kaip antikinės sirenos, ims vaišinti kelevių smegenis svaiginančiais elektryrais, kol tas, kvailutis apsvaigęs. Tada pasmaugti lengviau, kaip nusišnypti. Jeigu Kubilius yra mūsų aplinkos machiaveliukas, tarė tie, kurie nebuvo sustabarėję neišmanėliai, mes galime būti machiaveliškesni už tą kubiliuką.

Jeigu jis šaukia studijozų, mes galime jam duoti studijozų.

Vieną ankstyvo rudens vakarą apie porą tuzinų išmanėlių suėjo gana slaptam posėdžiui, aptarti, ką bedaryti, kad netik kubiliukas, bet ir rekašiukas rėkte rėkia, kviesdami studijozų į kapsukinę mokslinę?

Machiavelizmo pagauti išmanėliai sprendė sunkią problemą dalykiškai, reikliai ir dialektiškai. -- Be jokių kabinetinių teorijų, -- tarė jų vienas, -- yra aišku, kad lituanistikos mokslas įmanomas tik tai tėvynėje. Todėl mūsų jaunimas pakankamai įaugęs į amerikine civilizaciją, nelabai žavėsis socialistinės civilizacijos elementais. Tačiau jis semsis lituanistiką, prisikraus lituanistikos lobių, ir toks lituanistiškai išprusęs, pargrįš į mus. Tokiu būdu mes pratęsim lituanistinę tremties egzistenciją ir dar vienai kartai.

-- Aišku, -- sutiko kitas slapto posėdžio dalyvis. -- Mes padarysime infiltraciją į priešo užnugarį. Mūsų jaunimas infiltruos priešą! Juktai išganinga mintis!

-- Jeigu mes siųsim e ten studijozus masiniai. Šimtą, kitą, trečią, tegu atpuola dešimt procentų, o kiti sugrįš, atlikę mūsų ideologinės infiltracijos užduotį, -- pritarė tretysis konspiratorius.

Ir visi sutiko su machiavelišku planu, ir buvo patenkinti, apskukę suktąjį kubiliuką ir pataikaujantį jam rekašiuką. Vis dėlto ir tremtis turi gerų smegenų ir polėkiškai -- gudrių galvočių!...

... o vienas iš jų, namo parėjęs, susapnavo tokią sapną: būk tai ateina diena, ir sugrįžta iš kapsukinės mokslinės jo vaikas. Pilnut pilnutinis lituanistinių žinių. Ateina tas vaikas prie durų, ir iš pirmų žodžių, nusijuokia ir sako:

-- Tai ką, ar dar tebevaduojate Lietuvą? -- Tebevaduojame, sūnau, -- atsiliėpė lituviškas Machiavelis-tėvas.

-- Lietuva jau išvaduota iš tokių, koks esi tu, tėve, nusijuokė vaikėzas. -- Jūs save patys iš savo pamišimo išvaduokite. Lietuvai jūsų vadavimo nereikia. Lituanistinis mokslas ten eina greta su nauja sistema. Tai du neatskiriami draugai: lituviškas socializmas ir socialistinis lituviškumas.

-- Ką tu man pasakoji, vaikeli mano? -- nušėbo tėvas.

-- Tavo vaikelio man nėra garbės vadintis, -- atkirto vaikėzas. -- Laikas išgyti iš klaidų, ir stat tau ultimatumą, gyvensiu su tavimi ir tavo namuose, jeigu išsirašysi Vilnį ir Laisvę.

-- O kaip su infiltracija? -- suriko tėvas. -- Infiltruokis. Skaityk nuo šiol Vilnį ir Laisvę, -- suriko vaikėcas.

-- Ne, ne! -- suriko tėvas. -- Ko tu rėkauji? -- prižadino žmona. -- Kas tave piauna, ar ką.

-- Ar aš esu machiavelis? -- sušnabzdėjo jis sausomis lūpomis.

-- Paimki aspirino ir miegok, -- pasakė žmona. -- Tai vis dėl to posėdžių, kuriuos baigiate po vidurnakčio.

vyzdžiui, toks Jonas Mekas. Kas apie jį žino, kas jo menkavertę poeziją skaitė? Ne pirmiečiai ir kiti surašyti.

Kodėl nėra vieno žymiausio rašytojo Vytauto Alanto? Kodėl nėra Pulgio Andriusio? Kur gi yra Pukelevičiūtė, Gliada?

Žinoma, galima teisingai, kad nėra vietos, kad visų nesudėsi. Bet kai nėra žymiųjų, tada toji knyga nekelia entuziazmo. Tada kyla klausimas, ar Lietuvių Fondas tikrai atstovauja visus lietuvius remdamas visų lietuvių sudėtomis lėšomis kai kuriuos rašytojus? Prieš skirdamas 3000 dolerių auką galėjo pasiteirauti ir paheidauti, kas ten bus rasoma. A.M.

Garbės svečiai Kalėdų eglutės proga Vasario 16 Gimnazijoje, iš kairės: kpt. Jurgis Barasas -- Kuratorijos ir Krašto Valdybos išdininkas, Kazys Baronas iš Hamiltono, LB Kanados Krašto Valdybos sekretorius, majoras Jonas Valiūnas -- Krašto Valdybos pirmininkas, p. Valiūnienė, Vincas Natkevičius -- gimnazijos direktorius, p. Natkevičienė, kun. Bronius Liubinas -- Kuratorijos ir Krašto Valdybos vice-pirmininkas, Katalikų moksleivių kapelionas Tėvas Konstantinas-Gulbinas, J. Lukošius -- Krašto Valdybos reikalų vedėjas ir mokyt. Fassbeck.

KALĖDŲ EGLUTĖ LIETUVIŲ GIMNAZIJOS

Kalėdų eglutės rengimas gimnazijoje yra lygiai tiek pat senas ir sa vaime suprantamas dalykas, kaip ir pati gimnazija, arba joje pravedami Vasario 16-sios minėjimai.

Kalėdų eglutė gimnazijoje turėjo dar ir kitą ypatingą paskirtį: jos metu gimnazijon susirinkdavo mokinių tėvai, giminių ir pažįstami, Vokietijos lietuvių bendruomenės veikėjai. Susirinkusieji pasigrožėdavo kalėdine programėle, pasiformuodavo gimnazijos reikalais, jos bėdomis ir pasisekimais, pasidžiaugdavo lietuvišku kultūros ir mokslo židiniu. Aplinkinių laikraščių reporteriai ir fotografai iš anksto rezervuodavo vietas savo laikraščiuose aprašyti šiam parengimui. Beveik visi, kuriems rūpi gimnazija

ir jos gyvenimas, tikėjosi šiais metais būsiant panašiam parengimui.

Deja, gimnazijos di-

prasmė! Šitoki argumentavimą galima suprasti, bet jam pritarti -- vargu ar kas sutiks! Kitos

Kalėdų senelis kalbasi su mažamečiais ar pradžios mokyklą lankančiais ir dalina dovanas.

rektorius su bendrabučio vedėju šiais metais nutarė "sukriščiūninti" Kalėdų eglutę. Esą ligšiolinės Kalėdų eglutės šventės formos nuvertino pačią Kalėdų

priežasties šiam Kalėdų eglutės "reformavimui" nereikia ieškoti už kalnų...

Turint omeny dabartinės Vokietijos vyriausybės užmojį: "eiti su velniu rieušauti", galima suprasti, kam dar ši reforma buvo reikalinga. Nežinia kuris iš šių argumentų gimnazijai buvo svaresnis, bet Kalėdų eglutė buvo suruošta tik mokiniams su keletu svečių, tačiau nepakviečiant nei mokinių tėvų, nekalbant apie žurnalistus.

Kalėdų eglutės eiga buvo iki minimumo suprastinta. Lygiai 6 v. vak. mokiniai buvo sukviešti į šventiškai papuoštą salę. Pačioj pradžioj sugiedo choras dvi kalėdines giesmes. Deja, mokinių skaičius paskutiniuoju laiku yra ant tiek su mažėjęs, kad chorvedžiui mokyt. Motgabiui pasidarė iš tikrųjų sunku sudaryti balsingą ansamblį; bet ilgą laiką repetavę choristai maloniai nuteikė susirinkusius. Visi giedojo kartu "Tyli naktis, šventa naktis". Pirmos klasės mokinė Danguolė Jurgauskaitė padėklamavo "Varpai gaudžia" ir antros klasės mokinys Joachim Jucikas -- "O ta Kalėdų dovana". Vėl visi giedojo vieną Kalėdų giesmę.

Prasidėjo kūčios, ir

Kalėdų eglutės organizatorius Vasario 16 gimnazijoj mokyt. Fr. Skerys tariasi su muzikos mokytoju Kaziu Motgabiū dėl programos.

Gimnazijos virtuvės personalas su kuratorijos reikalų vedėju Vincu Bartusevičium, iš kairės p. Jurgauskienė, p. Mikušauskienė ir p. Bartusevičienė (Vincas Bartusevičiaus mamytė).

Kun. J. Dėdino nuotraukos

šitoje vietoje norėčiau ypatingai paminėti virtuvės personalą. Pagaminimų valgių buvo iš viso dvylika -- nuo visokių žuvies patiekalų iki kisielių, nuo bulvinių valgių iki vinigretų. Vakarėniavimas užtruko ilgiau negu gimnazijos mokiniai yra įpratę. Po vaišių gimnazijos direktorius pasakė informatyvią bei pamokinančią kalbą. Jis kalbėjo apie pačio žodžio "kūčios" kilmę, priminė Kalėdų prasmę, jų gilesnę reikšmę ir meilės reikalingumą. Mokytojas Fr. Skerys, savo pareigose kaip pranešėjas, paprašė žodį tarti maj. inž. Valiūną. Pastarasis tik keletą žodžių pasakė. Pasveikino mokinius ir perdavė jiems geriausius linkėjimus darbo kuopos vardu. Jis įteikė direktoriui kalėdinę dovanėlę čekio formoje.

Gal pats garbingiausias šio vakaro svečias buvo Kanados Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos sekretorius Kazys Baronas iš Hamiltono. Savo trumpoje prkalboje jis paminėjo kaip malonu jam yra apsilankyti lietuviškoje gimnazijoje; jog čia jis jaučiasi kaip Lietuvoje, lyg kad būtų savųjų tarpe. Ši lietuviškoji atmosfera jį labai maloniai nuteikė. Ir jis įteikė mūsų direktoriui auką naujam bendrabūčiui statyti.

(Nukelta į 6 psl.)

Trečios klasės mokinė Urbanaitė iš Kolumbijos, kalbasi su Kalėdų seneliu.

Mums rašo

IŠKART APSIDŽIAUGĖ, O PASKUI SUSIGRAUŽĖ

"Perfection of Exile" pasirodymo proga prof. Rimvydas Šilbajoris paruošė anglų kalba knygą apie 14 lietuvių rašytojų. Intencija gera pirmu žvilgsniu. Bet kai pradėdi skaityti sąrašą rašytojų, kurie įtraukti į tą "Perfection of Exile" tada susirūpini ir klausai, kodėl nėra žymiųjų rašytojų? Kodėl sudėti ir tokie rašytojai, kurių plačioji visuomenė neskaitė jų raštų ir vargu ar skaitys? Pa-

SAVE AT
Mutual Federal Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanauskas, President

Tel. 847-7747

6%
PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE.
2 YEAR MATURITY

Paid and
Compounded
Quarterly

5%
PER ANNUM

REGULAR
PASSBOOK
ACCOUNT

NOW INSURED TO \$20,000.

KŪRYBA IR MOKSLAS

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA JAUNĖJA

Pradėjusi šių metų sezoną, Chicago Lietuvos Operos valdyba, sausio 4 d. J. Bičiūnienės restorane, Bridgeporte, Chicagoje, turėjo pirmąjį šio sezono pokalbį su spaudos ir radijo atstovais.

Pokalbį pradėjo valdybos pirmininkas Gediminas Kazėnas. Jis dėkojo spaudos darbuotojams ir radio valandėlių vedėjams už visokeriopą paramą ir pažymėjo, kad tik spaudos dėka šis darnus vienetas galėjo išsilaikyti 15 metų, duoti kas met po šaunius kelis operų spektaklius ir tik spaudos dėka spektakliai susilaukė gausaus žiūrovų skaičiaus. Pradžioje pokalbio dalyviai aptarė, kaip būtina, norint kad Lietuvos Operos veikla išliktų ilgesnius metus.

Tolimesniam pokalbiui vadovauti pirmininkas pakvietė valdybos vicepirmininką spaudos ir informacijos reikalams Vytautą Radžį. Jis pažymėjo, kad šie metai Chicago Lietuvos Operai ypač reikšmingi. Ji švenčia penkiolikos metų veiklos sukaktį, drauge bus paminėta ir Lietuvos Operos 50 metų sukaktis. Trumpai stabtelėjo ties Lietuvos Operos didžiaisiais laimėjimais, prisiminė jos kūrėjus pradininkus muz. Vladą Baltrušaitį ir meno vadovą maestro Aleksandrą Kučiūną ir išvardino pastatytas per tą laiką operas, kurių tar-

JURGIS JANUŠAITIS

pe lietuviškas "Gražina" ir "Dana". Vytautas Radžius pažymėjo kad šias dvi sukaktis norima ap-

Chicago Lietuvos Operos meno vadovas maestro Aleksandras Kučiūnas.
V. Kauliaus nuotrauka

vainikuoti tradicine "Traviatos" opera, kuri buvo pastatyta Kaune prieš 50 metų.

Išsamų pranešimą padarė ilgametis Chicago Lietuvos Operos meno vadovas maestro Aleksandras Kučiūnas, kuris po pertraukos vėl sugrįžo Chicago ir įsijungė į Operos vadovavimo darbą.

Savo žodyje jis pažymėjo, kad sugrįžęs prieš porą mėn. Chicagoje rado daug neaiškumų. Chicago Lietuvos Opera dar tebesvarstė kaip pasirinkti šių metų sezonui, tuo labiau minint 50 Lie-

tuvos Operos sukaktį. Buvo apžvelgta visos situacijos, svarstyta mišraus koncerto galimybės, naujų operų statymas ar kurios statytos pakartojimas. Turint galvoje, kad pirmieji solistai teturima mažokai, ne visos operos būtų įmanoma pasirinkti. Tačiau Lietuvos Opera turi ypač šaunų chorą ir jam statomose operose pridera atitinkama vieta, ko daugelyje operų trūksta. Todėl pagaliau buvo susitarta šiais sukaktuviniais Lietuvos ir Chicago Lietuvos Operos metais dar kartą pastatyti labai gražią Verdi operą "Traviatą", kurioje gal daugiausia galėsias pasireikšti ir Chicago Lietuvos Operos choras.

"Traviata" būsianti pastatyta visai naujoje formoje su naujomis dekoracijomis ir naujomis pajėgomis, gegužės 1, 2 ir 8 d.d. Marijos aukšt. mokyklos salėje.

Pirmajame rolėse matysime gražiai užsirekomendavusią ir šauniai "Traviatoje" Violetą dainavusią Daivą Mongirdaitę. Lyrinio tenoro neturime, tad tenka paskirti mums jau pažįstamo Stefan Wicek paskaitą, kuris nuoširdžiai kooperuojasi su lietuvišiais ir partiją dainuoja lietuviškai. Taip pat turėsime progos gėrėtis nauja iškilta dainininke Gina Butkute-Čepkauskienė iš Kanados, kuri praėjusiais metais gražiai užsirekomendavo "Draugo" romano premijos įteikimo iškilmų metu. Savime supranta "Traviatoje" girdėsime ir visų mėgtą Algirdą Bražį ir kitus solistus, kurie būsią spaudoje paskelbti vėliau.

Dail. J. Daugvila ruošia naujas "Traviatą" dekoracijas. Jis spaudos ir radijo atstovams parodė eskizus ir pažymėjo, kad bus vengta bereikalingo scenos perkrovimo, o panaudota daugiau apšvietimo technika ir specialios medži-

gos ryškiems efektams išgauti. Dekoracijos būsiąsios moderniškos, tačiau išlaikytos tradicinė forma. Gi senosios dekoracijos esančios sunaikintos, bene gaisro, o ant ra vertus naujas apsimoka gaminti, negu senas taikyti.

Po pranešimų, spaudos ir radijo atstovai iš kėlė visą eilę klausimų. Buvo užsiminta, ar Chicago Lietuvos Operai negresia senėjimas?

Į tai valdybos pirmininkas Gediminas Kazėnas pareiškė, kad kaip tik Chicago Lietuvos Opera eina jaunyn. Į šį kolektyvą jungiasi naujos, jaunos jėgos ir šandien kolektyvas skaičiuoja savo narius šimtaine. Tai džiuginantis reiškinys ir teikia šviesių vilčių Chicago Lietuvos Operai dar gyvuoti ilgus metus.

Maestro A. Kučiūnas išryškino jaunąsias pajėgas. Jaunieji nariai ateina į Chicago Lietuvos Operą daliniai pažįstą muzikos sritį, moką skaityti gaidas, turį gerus balsus, lanką net muzikos institucijas. Džiaugėsi ir muzikų prieaugliu. Šios Operos eilėse jau gražiai reiškėsi talentingas muzikas Alvydas Vasaitis, šiame sezono dirba talentingas jaunas muzikas Mindaugas Mačiulis. Tai vis pajėgos, kurios teikia naujų vilčių ateičiai. Gi su didele meile jau ilgus metus dirba chormeisteriai muz. Al. Stephens ir A. Gečas.

Pokalbyje klausimų daug ir įvairių. Apie kitus pokalbius sekančią kartą.

Šia proga pažymėtina, kad valdybos pirmininkas G. Kazėnas, po kalbio pradžioje pristatė šių metų Chicago Lietuvos Operos valdybą šios sudėties: G. Kazėnas -- pirmininkas, J. Vidžiūnas, V. Radžius ir S. Dziugienė -- vicepirmininkai, V. Momkus -- išdininkas ir G. Bičiūnaitė -- sekretorė. Meno vadovas -- maestro Aleksandras Kučiūnas. Tai darbštūs žmonės, kurie nuolatos gyvena Operos rūpesčiais.

ANASTAZIJA TAMOŠAITIENĖ

Žiemos prošvaistė

Dalia Kučėnienė ir jos koncertas

M. Valiukėnas

Bene pirmasis šiais metais lietuviškoje Chicagoje didesnis koncertas bus sausio 24 d. vakare, Jaunimo Namuose. Šio koncerto programą atliks mūsų publikos mėgtos meno pajėgos -- dainininė Dalia Kučėnienė ir kompozitorius, akompaniatorius Darius Lapinskas.

Koncerto programa įvairi, turtinga ir, muzikai teigia, mokamai sudaryta. Joje -- lietuvių kompozitorių Juozo Gruodžio ir Vlado Jakubėno kūriniai (nekurie jų dar JAV negirdėti), o taip pat Verdi, Mendel, Faurė, Mozart ir Bellini.

Solistė Dalia Kučėnienė dainos mylėtojų jau pažįstama iš eilės jos ankstesnių solo partijų, koncertų. Dalia dainavimą pamėgusi ir ji studijuoja nuo pat gimnazijos laikmečio. Ji yra dirbusi su eile mokytojų: S. Penaglia, A. Dičiūtė-Trečiokienė, R. Single-

tary, I. Motiekaitienė, F. Schauwecher ir kt.

Chicagoje Dalia sėkmingai atliko Serpino vidmenį operoje Le Serva Padrona, kaip lygiai titulinę partiją operoje "Eglė, žalčių karalienė", pastatytą minint talentinguosius mūsų menininkus, brolius Miką ir Kiprą Petrauskus... Dalia yra suruošusi koncertus Detroite, Clevelande ir kt. Visur ir visad ji pasiima programą atlieka su kruopščiu pasiruošimu ir ne eiliniu talento pasireiškimu.

Keletas sakinių iš spaudos puslapių, kuriuose tilpo jos koncertų apibraižas. "Išlygintas, malonus tembro koloratūrinis soporanas, be jokių sunkumų sugebąs nugabėti visas techniškas dainavimo kliūtis... D. Kučėnienė turi gražią balsinę medžiagą... Moka kukliai ir oriai laikyti scenoje. Jautri dainos išraiškos priemonė" (Nukelta į 6 psl.)

Chicago Lietuvos Operos valdybos sukviesto spaudos ir radijo atstovų pokalbio metu.
V. Kauliaus nuotrauka

K. BARĖNAS

VELNIAS

Novelė

(3)

Kostas irgi nežinojo atsakymo. Gali būti, kad kiekvienas lietuvis nešiojasi savo galvos užkampuose krūvą tam tikrų posakių ir dainuškų nuotrupų. Užgirdai melodiją, ir tau pro lūpas veržiasi tralialia. Bet Veronika negalėtų pasakyti, kad tuomet buvo grojama tokia melodija, kuri jai būtų ištraukusi tuos žodžius. Ji beveik šimtaprocentiškai tikra, kad melodija visiškai kita skambėjo ir tuomet, kai nepažįstamasis tralialio. Bet ji jau linkusi sutikti su Kostu, kad vakaruškinė nuotaika ir aplinka gali dažnam lietuviui gražinti seniai atmintin išmigusius žodžius, kurie panašiomis progomis kada buvo sakyti ar girdėti.

Kostas klausėsi žmonos ir padėjo jai spėlioti, kas yra tas nepažįstamas. Jis irgi nežinojo. Apylinkėse tokio lietuvių niekada jis, rodos, nebuvo sutikęs. Bet jis nepritarė žmonos minčiai apie velnią. Pati Veronika irgi prisipažino, kad mintis apie vel-

nią jai atėjo nejučiom, senų pasakų ir filmų ir nepažįstamojo prasitarimo įtakoj. Iš kur čia bus tas velnias! Bet ji jautėsi linksma ir patenkinta. Kaip per tas kelias valandas iš pačių pagrindų pasikeitė visas aplinkinis pasaulis! Veronika vėl turėjo kuo gyventi.

Mintys apie žilą nepažįstamąjį dilo pamažu. Veronikai primindavo jį dovanotieji daiktai. Ji ir pati prisimindavo tą žmogų net fabrike, mašinoms ūžiant, ir vis iš naujo pajusdavo linksmumo bangą. Ano susitikimo įtakojė ji nusipirko ir perskaitė S. Lewis "Pagrindinę gatvę". Gera knyga, tiesą sakė žilas nepažįstamas. Ji dar susieškojo to paties rašytojo "Babbittą", "Dodsworthą" ir "Elmerį Gantrį". Koks pasaulis, ir kokie žmonės! Ji ir ligi šiol skaitydavo knygas anglų kalba, bet vis lengvesnės, vis nepastikėdama, kad sudėtingesnės bus jai įmanomos suprasti svetima kalba. Matai, tas barzdotasis jai atidengė sudėtingą ir gilų pasaulį, kuriame žmonės dažnai didesni už gyvenimą. Kai į jų apylinkę atėjo "Elmerio Gantrio" filmas, Veronika nuskubėjo tarp pirmųjų ir dar kartą išgyveno fanatizmo baisybę ir žmogaus įtaigumą galią.

Dar anksčiau, kai "Britanijos Lietuvyje" iškilo ginčas dėl Steinbecko "Tarp pelių ir vyrų", ji buvo gynėjų pusėje. Pasaulis nėra toks saldus, kaip Liberace filmuose, ir žmonės esminius gyvenimo klausimus sprendžia be baltų pirštinių. Tasai da-

bartinis nusiteikimas jai atidarė dar naujus šaltinius -- Johną Steinbecką ir Erskiną Caldwellį. "Rūstybės kekes" skaitydama, ji jau pirmąją naktį nesumerkė akių. Rytąsios diena sunku buvo Veronikai prie mašinų, ir ji tą vakarą grįžo ne tik nežmoniškai pavargusi, bet ir tų galastuvų apibraižtais kruviniais pirštais. Bet ji iki vėlyvos valandos toliau skaitė, nes rytąsios diena -- šeštadienis, nereikės eiti į darbą, ir ji galės pamiegoti. Ji norėjo gyventi. Jei gyvenimas nuobodus, tai ji, štai, susirado kitą pasaulį knygų puslapiuose, kur žmonės ne tokie rutinos vergai, kaip kasdienybėje.

Laiko dulkės galų gale paliko jai tik ano vakaro karuselėje atsiminimų griaučius. Kai Sekminių metu jie sekančią vasarą išsiruosė į Lietuvos Sodybą, Veronika apie žiląjį nepagalvojo.

Kai jie pasiekė Sodybą, jau visur šurmuliavo minios žmonių. Jai rūpėjo apibėgti visas apylinkes, pasiklausyti paukščių miškelyje, nuo kalnelio pasižiūrėti, kaip ganosi kaimyninio ūkio galvijai. Kostas sutiko kelis pažįstamus, bet tuoj išsiskyrė su jais, nes Veronika ragino jį paskubėti. Paskui nebus laiko, dėl to žygiuokim, dairykimės, klausykimės!

Apsukę didelį plotą, jie grįžo iš kitos pusės, ir Veronika gėrėjosi smėliu keliuku, kurio abiejose pusėse žaliavo į eglius panašūs tankūs ir aukšti krūmai.

(Bus daugiau)

KALĖDŲ EGLUTĖ

(Atkelta iš 4 psl.)

Pagaliau pasirodė mažesniųjų laukiamas kalėdų senis; atrodo, kad anapus niekas nepažįsta kosulio vaistų, kadangi senelis nutraukdavo savo kalbą ir pradėdavo ilgą kosulį... Visi susirinkusieji buvo gausiai apdovanoti, ir tuo buvo baigta oficiali šventės dalis.

Paskutinis šio vakaro kalbėtojas buvo jau minėtas p. Fr. Skėrys. Būdamas kaip ir visais metais eglutės rengėjas, jis nuoširdžiai padėjo visiems prie šventės prisidėjusiems; iškėlė ypatingai virėjas, kurios ne vengė jokių sunkumų ruošdamos kūčių patiekalus. Dėkojo chorvedžiui p. Motgabiui ir choristams, kurie šiais metais vėl kalėdiškai nutiekė savo klausytojus. Pagaliau kalbėtojas iškėlė pačią pagrindinę gimnazijos problemą -- mokinių trūkumą ir paprašė mokinius pasiteirauti naujų mokinių. Po maldos išsiskirstė mokiniai ir svečiai.

Ant kiek tokia šventė buvo krikščioniškesnė labai sunku pasakyti. Žinoma, mokiniai gimnazijoje jaučiasi esą didelė šeima, bet man atrodo, kad tėvų atsilankymas nebūtų sugriovęs šito šeimyniškumo pojaučio.

Ričardas Palavinskas
IX-kl. mokinys abiturientas

D. Kučėnienė...

(Atkelta iš 5 psl.)

se..." (A. Nakas). "Iš karto nustebino ir sužavėjo publiką. Ne tik švelnus, labai malonus tembro lyriškas sopranas, bet ir lengvutė, reto tobulumo kolaratūra..." (V. Braziulis). "D. Kučėnienės dainavimas yra pagrįstas pilnu muzikiniu supratimu... nes turi akademinius bakalauro ir magistro laipsnius, laisvas prancūzų, vokiečių, ispanų kalbų vartojimas..." (B. Prapuolenis).

Nūn Dalia Kučėnienė jau gražus laikas, kaip su muziku Dariu Lapinsku ruošia minėto sausio 24 d. koncerto programą. Visa tai leidžia manyti, kad ir šis koncertas bus ne eilinis dainos vakaras. Jame dalyvauti ir gerėtis muzikos bei dainos menais, kviečiama visaplačiosios Chicago visuomenė. Juo labiau, kad šio koncerto rengėju yra lietuviškoji jaunuomenė. Koncerto pelnas eina jo rengėjui -- Lituanus Foundation, Inc. Kaip žinia ši institucija yra JAV Lietuvių Studentų Sąjungos pada-

Pastaruoju laiku Amerikos valdžia susirūpino, kad oro užteršimas būtų sumažintas, bet fabrikai ir visokios bendrovės kurios teršia orą, tam labai priešinas. Bendrovės aiškina, kad tyrimo laboratorijų daviniai nerodo didelio dulkių kenksmingumo, o tik daug apie tai kalba ir rašo. Tikrumoje tyrimo davinių statistika rodo, kad kasmet oro užteršimas didėja ir nuodingumas kyla. Seni ir naujai išrasti chemikalai didina oro užteršimą ir daro didesnį pavojų sveikatai. Nuo šitų užteršimo dulkių žmonių mirtingumas smarkiai kyla.

New Yorko miesto laboratorijų oro tyrimo analizė per 12 metų rado, kad 10 kubinių metrų oro turi 100-4000 mikronus arseniko. Šitą kiekį oro vienas žmogus per dieną įkvėpuoja į plaučius. Tad galima išvaizduoti kokiu oru New Yorko miestas palaiko žmonių sveikatą ir gyvybę. Dirbantieji pramonėje, kur didesnis nuosimtis arseniko dulkių, gauna plaučių vėžį ir mirtingumas šitų ligonių yra tris kartus didesnis negu dirbant kitur. Kasmet Amerikoje miršta 41,000 žmonių nuo plaučių vėžio ir 15,000 nuo bronchito ir emphysemų. Laboratorijų tyrimai randa, kad miestų dulkės pagreitina plaučių vėžio atsiradimą.

Anglijoje buvo padaryti platūs tyrimai sumiesto laiškanėsiais, kurie išbūna 6 valandas dulkėtame Londone. Šitie tyrimai rodo, kad dulkėtame Londone, laiškanėsiai 50% dažniau suseraga, negu mažuose miesteliuose.

Manoma, kad ateityje žmonės chemikalais patys save išsižudys ir nereikės kentėti ir žūti nuo gresiančių pavojingų karų. Kai kurie mokslininkai filosofuoja ir reiškia nuomonę, kad legalizuoti abortai, žudantieji tūkstančius žmonių, atsiradę gimdymą stabdančios piliulės ir pagaliau kasmet išrandami nauji chemikalai padidina žmonių mirtingumą ir stabdo žmonių prieauglį. Šiandien mūsų žemėje yra 3,5 milijonų žmonių, ir taip prieaugliui augant už 35 metų bus dvigubai žmonių -- 7 milijonai. Tokia filosofija ir priemonės mažinti gyventojų prieauglį yra ne morali ir priešinga žmonių prigimčiai ir paskirčiai.

Pastaruoju laiku tyrimo laboratorijos Chicagos ore rado didelį kiekį gyvsidabrio, kuris lietaus nuplautas ir patekęs į ežerą nuodija žuvis ir žmones.

Akmens anglies produktai, uolų aliejus, ir naftos produktai labai dažnai pas darbininkus išsiskiria odos vėžį. Benzolas, produktas iš anglies smalos, pagal pasakutinius tyrimo davinius, dažnai išsiskiria leukemiją. Nikelio dulkės per ilgesnį laiką išsiskiria plaučių ir sinusų vėžį.

Dr. E. Cuyler Hammond ištyrė Amerikoje 200,000 žmonių, kurie įkvėpuoja didmiesčių užterštą orą ir rado, kad

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

MIESTŲ ORO UŽTERŠIMAS IR VĖŽYS

NOW EARN INTEREST EVERY DAY,
PAYABLE BY CHECK EACH MONTH. MAKE DEPOSITS
ANY TIME YOU WISH. AND QUALIFY FOR FREE CHECKING, TOO.

CLEVELAND TRUST

Member F.D.I.C.

iš 100.000 žmonių didmiestyje 56 žmonės mirė nuo plaučių vėžio, kai tuo pačiu laiku mažai apgyventose vietose mirė tik 34 žmonės.

Reiškia plaučių vėžiu miršta 22% daugiau didmiestyje negu mažai apgyventose vietovėse. Priežastis yra oro užteršimas. Federalinės ir valstijos atstovai deda pastangas, kad oro užteršimas būtų minimus, bet tas dulkių pašalinimas valdžiai kainuotų vieną milijoną dolerių. Apskaičiuota, kad tokių ligonių gydymas nuo užteršto oro į metus kainuoja tik pusė tos sumos, būtent 500 milijonai dolerių.

Dr. K. Pautienis
Clevelandas

IESKO

Annos Kuršienės, 1950 m. gyvenusios Vancouver, B. C., Kanadoje, ieško draugė iš Vokietijos: Ruth-Drohsel - Kristopeit. Atsiliepti: Victor Stangenberg, 247 Chapman Drive, Corte Madera, Calif. 94925.

FOREMAN

Experienced in the manufacturing of MILLING CUTTERS.

Knowledge of MILLING and GRINDING OF CUTTERS necessary, supervision experience required.

216-238-3311

(1-5)

SET-UP MEN

Experienced man for sheet metal fabrication department to set up press brakes and punch presses working to blueprints and templates. FLOURESCENT EQUIP. & MFG. CO. 4145 E. 79 St. (E. 79th off Harvard) Cleveland, Ohio

(4-6)

ENGINEER

MACHINE DESIGN

We seek a graduate engineer with heavy duty machine design background capable of developing new design ideas obtained from field studies. Requires the supervision of the preparation of design a detailed drawings on veneer machinery. Must have experience with hydraulic, pneumatic, and electrical controls. Send your resume and salary requirements to the Director of Personnel COE MFG. CO. 609 BANK ST. PAINESVILLE, OHIO An Equal Opportunity Employer

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

linys, turįs savopaskirtį, leisti anglų kalba žurnalą "Lituanus", kurio turinys teikia pasaulio akademinei visuomenei žinias, studijas apie Lietuvą ir lietuvišką kultūrą, problematiką bei mūsų pastangas tose srityse.

Bilietai į šį koncertą iš anksto užsisakomi šiais adresais: Margniuose, 2511 West 69th Street, Chicago, Ill. 60629, Lituanus, P.O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690. Įėjimas: 5 dol. auka asmeniui.

POEZIJOS VAKARAS

Studentai ir Moksleiviai Atėitininkai ruošėsi pristatyti Clevelando visuomenei premijuotą "Man for All Seasons" (išversta iš anglų kalbos). Dėl susidėjusių aplinkybių, šis pristatymas įvyks kiek vėliau. Vietoje to sausio 23 d., 7 v. v. šv. Jurgio parapijos salėje įvyks A. Augustinavičienės trumpa paskaita apie Bernardo Brazdžionio poeziją, ir studentai bei moksleiviai skaitys jo ir savo kūrybą.

Po to, šokiai ir vaišės. Gros Pažemio orkestras. Visi Clevelando lietuviai yra kviečiami gausiai dalyvauti.

• A. A. dr. D. Kesiūnaitės atminčiai sausio 16 d., 8 v. ryto šv. Jurgio bažnyčioje bus laikomos gedulingos pamaldos, kurias užprašė skautės akademikės. Visi mėloniai kviečiami pamaldose dalyvauti ir tuo prisiminti velionę.

• Pabaltiečių slidinėjimo varžybos, kurias rengia Toronto estų slidinėjimo klubas, įvyks sausio 30-31 d. netoli Toronto, Horse Shoe Valley Ski resorte. Gi alpinistinės slidinėjimo pirmenybės įvyks vasario 20 d. Devil's Elbow Ski resorte, Bethany, Ont. Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis į slidinėjimo vado-

vą Vytenį Čiurlionį, 19755 Upper Terrace, Cleveland, Ohio 44117. Telef. (216) 481-1525.

DARBINGAS ŠAULIŲ SUSIRINKIMAS

Praeitą sekmadienį, sausio 10 dieną, šv. Jurgio parapijos salėje įvyko Clevelando karin. Juozapavičiaus kuopos šaulių ir svečių susirinkimas.

Prieš susirinkimą, kuopos pirmininkas dr. K. Pautienis priminė apie Klaipėdos krašto sukilimą ir jo atvadavimą. Žuvusieji dėl Klaipėdos krašto atvadavimo ir Lietuvos laisvės buvo pagerbti atsistojimu ir susikaupimu. Buvo prisiminta ir apie dar gyvus Klaipėdos sukilime dalyvius: majorą A. Jonaitį, kpt. F. Eidimtą ir karį Vyt. Braziulį. Jie visi gyvena Clevelande. J. Krygeris smulkiai nusišvietė šaulių atsiradimo priežastį, jų veiklą Lietuvoje ir tremtyje. Po paskaitos moterys šaulės sudarė moterų šaulių sekciją ir išsirin-ko savo vadovę dr. M. Žilinskiene.

Į šaulių kuopą įstojo 11 naujų narių, iš jų dauguma jau buvę Lietuvoje šauliai ir šaulės.

Reikalinga moteris patarnauti prie seno amžiaus vyro. Gali gyventi kartu. Skambinkit: 361-4277 arba 391-1081.

• Inž. Antanas Knistautas su žmona Donna gruodžio 17 d. buvo nuskridęs į Australiją, kur jis buvo praleidęs savo jaunystės metus ir 1960 metais su savo tėvais Salomėja ir Vladu Knistautais apėjo Perth, atsikeldamas gyventi į Clevelandą. Sausio 10 d. p. Knistautai grįžę į Clevelandą, pas p. Kudukius suruošė tose vaišėse su artimaisiais ir bičiuliais pasidalino keiliosios įspūdžiais.

• ŽAIBO KLUBO dvidešimtmečio paminėjimo proga, mūsų čempionai PPSK Aušros jaunių krepšinio ir LSK Neris moterų tinklinio komandos rungtyniaus su žaibiečiais vasario 6 d. 1 val. p.p. Cathedral Latin sporto salėje, 2056 E. 107 St.

Bilietai į rungtynes gaunami pas K. Karalį.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

ATIDARYTA SEKMADIENI NUO 1 IKI 4 V. P. P. 18225 Landseer. Prie Lake Shore Blvd. Arti Naujos parapijos, 4 miegamieji, 1½ vonios, salionas, valgomoji. 2 automobiliams garažas.

GEORGE KNAUS
Real Estate
819 E. 195 St. 481-9300

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

VASARIO 6 D. Žaibo Klubas banketas.

VASARIO 13 D. Jaunimo Vasario 16 minėjimas Naujojo Parapijos salėje.

VASARIO 14 D. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimas Naujojo parapijos salėje, Rengia ALT Clevelando skyrius.

VASARIO 20 D. Pilėnų tunto tėvų komiteto tradicinis blynų balius.

KOVO 20 D. Kaziuko mugė Naujojo parapijos salėje.

BLANDŽIO 17 D. Tradicinis Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos balius.

GEGUŽES 2 D. šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos koncertas Naujosios Parapijos salėje.

GEGUŽES 8 D. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos vakaras. Programoje Toronto jaunimo ansamblio "Birbynė".

GEGUŽES 22 D. Čiurlionio ansamblio išvykos P. Amerikon koncertas Naujojo parapijos salėje.

GEGUŽES 23 D. šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos los mokslo metų užbaigimas.

RUGSĖJO 25 D. tradicinis Dirvos vakaras.

SPALIO 23 D. Grandinėlės koncertas šv. Jurgio parapijos salėje.

LITHUANIA 700 YEARS stambus veiklas anglų kalba apie Lietuvą. 460 psl. Redagavo dr. A. Gerutis. Išleido Lietuvos Nepriklausomybės Fondas. Užsiskaitant tiesiog iš leidėjų 10 dol. Normali veikalo kaina 12 dol. Čekius rašyti ir užsakymus siųsti: Lithuanian Independence Fund, Inc., 87-80 96 St., Woodhaven, N. Y. 11421.

m

MAY CO

JANUARY SALES & CLEARANCES

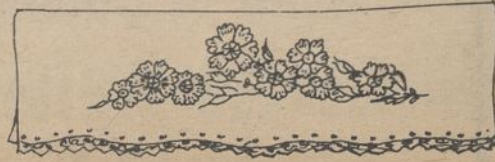
PAGALVIŲ UŽVALKALAI SU ATSPAUSTAIS PIEŠINIAIS LENGVAM SIUVINĖJIMUI 3 POROS UŽ 4.50

Nauji raštų pavyzdžiai atspausiti ant 100% medvilnės užvalkalo. Išsirinkit spalvas iš mūsų didžiulės spalvų kolekcijos DMC siūlų. Tai bus puiki dovana su "asmeniniu dėmesiu". Art Needlework, ketvirtas aukštas mieste ir skyriuose. Užsakykit paštu ar telefonu 241-3070.

HEMSTITCHED FOR CROCHET:

Electra (loop stitch)

Blossom Time (loop stitch)

Cameo Flower (loop stitch)

Reverse Floral (cross stitch)

Directorie (cross stitch)

Triple Blooms (cross stitch)

SCALLOPED EDGE:

Floral Medallion (cross stitch)

Ripe Fruit (cross stitch)

Carnations & Ribbons (loop stitch)

Queen's Choice (loop stitch)

Daisy Banding (loop stitch)

Half n' Half (cross stitch)

HEMSTITCHED HEM:

Garden Cluster (loop stitch)

Bouquet & Scallops (xx stitch)

Daisy Loops (loop stitch)

Triple Sprays (xx stitch)

Pirkite penktadienį mieste 10 iki 5:45 v. v.
Skyriuose 10 iki 9:45 v. v.
Mes duodame ir keičiame Eagle Stamps.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE
Cleveland, O.

5 1/4% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$5,000 minimum — 6 months maturity

5 1/4% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$5,000 minimum — 1 year maturity

6% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$10,000 minimum — 2 year maturity

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Teodoras Blinstrubas**, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas, dalyvavo ALTo, VLIko ir LB-nės vadovybių ir kitų organizacijų atstovų suva-

žiavime, kuris įvyko sausio 9, 10 d.d. New Yorker viešbuty, New Yorke tikslu Simo Kudirkos tragedijos tolimesnei veiklai derinti ir plėsti.

• **JAV LB Tarybos** sesija įvyks Philadelphiaj, sausio 16-17 dienomis, Sheraton Hotel, 1725 J. F. Kennedy Blvd.

Numatyta plati darbotvarkė, šalia kitų klausimų: JAV LB Centro Valdybos veiklos plano pristatymas, VI-sios Tarybos padidinimo, bendruomenės renkamų pinigų klausimai, II-jo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso p a r e n g i a m i e j i darbai ir kt.

• **Visi svetimšaliai**, gyvenant Amerikoje ir neturį JAV pilietybės, nuo 1971 m. sausio 1 iki 31 d. turi užpildyti registracijos kortelę, kuri gaunama pašte. Neužsiregistravę, gali būti smarkiai nubausti.

Š.m. spalio-lapkričio mėn. Australijos L.B. Adelaidės apylinkės teatras "Vaidila" gastroliaavo Sydneyje. Nuotraukoje matome sceną iš V. Mykolaičio-Putino veikalo "Valdovas". Iš dešinės: G. Matulevičienė -- Gerda, B. Rainys -- valdovas Krušna, J. Neverauskaitė -- Krušnos dukterė ir V. Ratkevičius -- Krušnos dvariškis. Režisierius -- J. Venslovavičius. Dekoracijų ir drabužių eskizai -- dail. S. Neliubšio. Dekoracijų išpildymas -- dail. C. Dagienės. Kostiumerija -- O. Dundienės ir M. Petkūnienės. Tai buvo pirmoji Adelaidės teatro "Vaidila" gastrolė Sydney apylinkėje ir ji pavyko su didžiausiu pasisekimu. Susirinko virš 800 Sydney lietuvių vien tik "Valdovo" vakarui.

• **Dr. Saulius Vaičaitis**, Bostone baigęs medicinos mokslus, ir Buffale įsigijęs vidaus ligų ir nefrologijos specialybes, buvo pašauktas į Amerikos kariuomenę kapitono laipsniu. Paskirtas dirbti didžiausioje kariuomenės ligoninėje prie Seoul, kaip vidaus ligų specialistas ir nefrologas.

Gruodžio mėn. jam buvo suteiktas majoro laipsnis ir pavasarį persikels į naujai pastatytą karinę ligoninę Seoul mieste, Korėjoje.

Dr. S. Vaičaičio žmona Liucija, sūnus Dainius ir dukrelė Nida laikinai apsigyvenę Lawrence, Mass.

DETROIT

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo sukakties minėjimas įvyks vasario 14 d., 3 val. Mercy Kolegijos patalpose. Kalbės: A. L. T. pirmininkas dr. K. Bobelis ir J. A. V. kongreso narys Gerald Ford.

Meninę programą išpildys jaunimo choras, vadovaujamas Stasio Šližio, ir tautinių šokių grupė "Šilainė", vadovaujama Galinos Gobienės.

Aukų rinkimui vadovauja Elžbėta Paurazienė. Programą praves Arūnas Udrys. Paminėjimą rengia D. L. O. Centro Valdyba.

• **Karnavalas** vaikams. Eglės, žalčių karalienės pilyje vasario 21 d. po pietų Lietuvių Namuose įvyks užgavėnių karnavalas mokyklinio amžiaus vaikams. Vaikai į karnavalą atvyksta apsirengę tinkamais kaukių baliaus rūbais. Karnavalą rengia naujai išrinktas moksleivių-ateitininkų tėvų komitetas.

• **SLA 352 kuopos** susirinkime sausio 3 d. Lietuvių Namuose ne visa kuopos valdyba išrinkta 1971 metams. Trūkstanti valdybos nariai bus renkami ateinančiame susirinkime, kuris įvyks vasario 7 d., 12 val. Lietuvių Namuose.

• **Detroito Lietuvių Organizacijos** Centran išrinkti šie atstovai: E. Jodinskienė, P. Bludžius, V. Sele-

nis, A. Grinius, V. Tamošiūnas, A. Rinkūnas ir F. Motuzas.

• **Dariaus ir Girėno klubo** metinis narių susirinkimas įvyks sausio 24 d., 12:30 val. Lietuvių Namuose. Bus renkama nauja klubo valdyba ir apsvastyti kiti svarbūs klubo reikalai.

• **L.B. Detroito** apylinkės narių metinis susirinkimas yra šaukiamas vasario 7 d., 12 val. Lietuvių Namuose. Detroito ir apylinkės lietuvių tą dieną turėtų visi atvykti į susirinkimą, nes mūsų gausus dalyvavimas susirinkime įrodys, kad Lietuvių Bendruomenė yra stipri ir darbinga. L.B. Detroito apylinkės valdybos pirmininkas yra inž. Jonas Gaizutis.

PRISIMINTA M. KUČINSKIENĖ

Sausio 6 d. suėjo 5 metai kaip Detroito mirė visiems gerai žinoma ir pažįstama visuomenės veikėja ir vadinama "Dypukų Motina" a. a. Margarita Kučinskienė.

Sausio 10 d., 10:30 val. Šv. Antano bažnyčioje už jos sielą buvo atlaikytos šv. Mišios ir po mišių parapijos salėje suruošti užkandžiai. Pamaldose ir užkandžiuose dalyvavo daug žmonių. Paminėjimą surengė sesuo Marija Bukauskienė ir kiti giminės.

A. Grinius

AUKOS DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

G. Juškėnas, Cleveland ...	4,00
Parama Credit Union Toronto	50,00
A. Kisieliū, Sidney	2,00
M. Vilkišius, Lawrence ..	2,00
X Y, Omaha	50,00
S. Jonaitis, Edinboro	7,00
V. Bakūnas, Willowick ...	2,00
M. Kavolis, E. Dubuque ..	3,00
A. Stankūnas, Cleveland ..	2,00
J. Kleinaitis, E. St. Louis	2,00
J. Gelažius, Chicago	2,00
J. Kazlauskas, Cleveland ..	2,00
J. Vaitkus, Toronto	1,00
K. Pačičauskas, Cicero	2,00
T. Bartkus, Sarnia	5,00
P. Palubinskas, Chicago ..	2,00
P. Štiteris, Waukegan	2,00
J. Mockus, Cleveland	2,00
M. Ignas, Cleveland	2,00
A. Burokas, Chicago	2,00
V. Gelažis, Cleveland	1,00
J. Bartkus, Chicago	11,00
A. Neverauskas, Chicago ..	2,00
A. Drasutis, Oak Park ..	3,00
V. Bankauskas, Chicago ..	2,00
E. Drasutis, Phila.	2,00
J. Grigaitis, Chicago	5,00
J. Sandargas, N. Royalton	7,00
J. Saulėnas, Providence ..	2,00
V. Matulionis, Cleveland	2,00
JAV LB E, Chicagos Apylinkė	10,00

STATIONARY ENGINEER

Must have City of Detroit first class license. Swing shift.

Apply employment office

JEFFERSON ASSEMBLY PLANT

965 Clairpointe

Detroit, Michigan

AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER

(96-6)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYs MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

A + A

KOSTUI SAVICKUI

mirus, jo seserį ONĄ VAITKIENĘ ir

jos šeimą nuoširdžiai užjaučia

D. ir K. Baltai
F. ir V. Izbickai
B. ir J. Vasiai
A. ir V. Kubiliai

A + A

JONUI POVILAIČIUI

mirus, žmonai JADVYGAI, dukrai LORETAI ir sūnui RINGAUDUI su šeimomis reiškiu gilią ir nuoširdžią užuojautą

Juozas Kaklauskas

Mieliems prieteliams GENOVAITEI ir CEZARIUI MODESTAVIČIAMS, jų motinai-uošvei

ONAI MARIŪNIENEI

mirus, įsijausdami į jų skausmą, nuoširdžią užuojautą reiškiamo

Valerija ir Mečys Šimkai

ONAI GRISKELIENEI,

GENOVAITEI MODESTAVIČIENEI,

ALEKSUI ir VIKTORUI MARIŪNAMS,

jų motinai Lietuvoje mirus, gilią užuojautą reiškia

L. ir M. Lendraičiai

A + A

ONAI MARIŪNIENEI

Lietuvoje mirus, jos dukterims ONAI GRISKELIENEI ir GENOVAITEI MODESTAVIČIENEI ir sūnams VIKTORUI ir ALEKSUI MARIŪNAMS su šeimomis reiškiamo gilią užuojautą

Juozas ir Jadzė Naujokaičiai
Jonas Naujokaitis

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1/2 metų) šiuo adresu

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1/2 metų 7 dol.

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas